

realisere under Krisetilstanden og derefter anvende som forhaandenværende Midler. Derfor forelagdes der den Gang her for den høje Rigsdag Lovforslag, som sigtede til at skaffe overordentlige Midler til Statens Raadighed. Det var dels et Lovforslag om Inddragelse af Reservefonden til Kassebeholdningen og dels et Lovforslag om Udstedelse af Statsbeviser til et Beløb af 25 Mill. Kr. Reservefonden inddroges i Kassebeholdningen, og hvis den havde været af mere likvid Beskaffenhed, vilde det have haft stor Betydning til at afværge den øjeblikkelige Nødstilstand, men desværre viste Reservebeholdningen sig under den europæiske Krig som lidet anvendelig og lidet salgbar. I alt Fald vil Staten kun kunne skille sig af med den med store Tab paa hvert enkelt Papir. Og hvis man dertil vil sige, at de kunde beaaes, er det jo egentlig saaledes for Staten, at den meget vel kan skaffe sig eller skal kunne skaffe sig Laan uden at stille Sikkerhed; Statsgarantien maatte vel for Nationalbanken være lige sikker, enten der stilledes Depotpapirer eller ikke. Af Reservefondens Midler er paa dette Tidspunkt kun af Kassebeholdningen benyttet det kontante Beløb, som var til Raadighed, omkring 1,400,000 Kr., medens Reservefondens øvrige Aktiver er urørte, og man maa ogsaa ønske, at de kan forblive urørt i Stedet for at sælges med Tab. Saa stilledes der til Finansministerens Raadighed 25 Mill. Kr. i Statsbeviser. Af disse vil der om faa Dage være benyttet 10 Mill. Kr. Jeg maa have Lov til at sige, at der ikke er taget nogen Beslutning fra Finansministeriets Side om at udstede noget Beløb ud over dette, og jeg maa forbeholde mig at tage Bestemmelse derom, efter som Forholdene ligger. Det er i alt Fald en meget god Reserve at tage til, disse 15 Mill. Kr., der er tilbage. Om det vil blive nødvendigt at udstede dem, kan jeg i Øjeblikket ikke have nogen Mening. Men i alt Fald er det saaledes, at de udstedte Statsbeviser skal indløses med Aarsfrist.

Alle disse Forhold, Kassebeholdningens hurtige Obrugthed, Reservefondens Mangel paa Likviditet og den sikre Udsigt til, at Statsbeviserne skal indløses, gør naturligvis, at man i Finansministeriet maatte henvende Tanken paa i Stedet for disse midlertidige Laan at forsøge paa at skaffe sig Midler ved at optage et fast Laan. Hvad dette angik, var det straks klart, at det ikke kunde optages i Udlandet, thi det udenlandske Laanemarked vil

ikke i Øjeblikket staa til Raadighed for Danmark, i alt Fald ikke, uden at man maatte gaa ind paa meget ugunstige Vilkaar, og maaske man endda ikke kunde opnaa et saa stort Beløb som det, der her maatte være Tale om. Saa kunde man naturligvis, naar man skulde gaa til et indenlandsk Laan, spørge, om Tidspunktet maatte være gunstigt dertil. Men dertil var vel at svare kun dette, at hvis man kunde opnaa nogenlunde fordelagtige Betingelser, var det rimeligere straks nu at skabe en vis Tryghed, en vis Sikkerhed for Fremtiden fremfor at vente med dette, til Forholdene havde forandret sig og maaske forandret sig til det værre. Derfor forsøgte man en Forhandling med forskellige Pengeinstitutter om et Laan paa de Vilkaar, som nu foreslaas her i Lovforslaget. Man forhandlede med Nationalbanken, med Store nordiske Telegrafskab, med Statsanstalten for Livsforsikring, med en Række af forskellige Forsikringselskaber og ogsaa med Overformynderiet, og man naaede til Enighed med disse Institutioner om saadanne Laanvilkkaar, som nu foreslaas. Og man naaede dertil, fordi man fra Finansministeriets Side fandt Imødekommen og Forstaaelse hos disse Pengeinstitutters ledende Mænd og det saaledes, at det Statshensyn, som Finansministeriet kunde paaberaabe sig, ogsaa forstodes af dem, med hvem man forhandlede, og man ikke fra deres Side tog det rene Forretningshensyn, thi hvis man havde gjort dette, kunde der jo ikke være Tvivl om, at en Pengeanbringelse for ledige Kapitaler kunde i Øjeblikket foretages paa noget fordelagtigere Vilkaar end dem, Staten kunde og vilde byde. Jeg mener mig berettiget og forpligtet til at nævne dette, idet Laanet uden denne Forstaaelse neppe kunde være kommet i Stand paa Vilkaar, som jeg, naar man tager Hensyn til Øjeblikket, maa betragte som særdeles gunstige, altsaa mere end forsvarlige, særdeles gunstige for den danske Stat. Laanet foreslaas optaget paa 60 Mill. Kr., dog saaledes, at de 10 Millioner udgør en Del for sig selv; de vil komme til Optagelse i de to Finansaar 1915—16 og 1916—17 med 5 Millioner hvert Aar, og denne Operation maa ses i Sammenhæng med den Foranstaltning, som Staten har truffet i tidligere Finansaar, hvor der er solgt Statsobligationer for et Beløb af 3 Mill. Kr., ganske vist endnu kun i de tre Finansaar 1912—15. At der i Aar foreslaas paa Finanslovforslaget 5 Mill. Kr., hænger sammen med, at ogsaa Af-